

УДК 342.9 (477)
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2025.11>

М. М. Тернуцак
orcid.org/0000-0002-3370-400X
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного права і процесу,
фінансового та інформаційного права
Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: СУТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Постановка проблеми. Проблематика дослідження категорії «адміністративне правопорушення» в адміністративно-правовій науці зумовлена низкою питань, як теоретичного так і практичного змісту. У законодавстві (КУпАП) поняття адміністративного правопорушення є застарілим і не завжди узгоджується з сучасними правовими підходами щодо визначення таких понять як «правопорушення» та «проступок», що особливо актуально при розмежуванні кримінальної та адміністративної відповідальності.

Дискусійним залишається питання суспільної небезпечності та суспільної шкідливості адміністративних правопорушень. Немає єдності щодо змісту елементів складу (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона) при кваліфікації правопорушень. Так складно визначити форму вини в окремих складах, значення мотиву й мети правопорушення.

Часті зміни норм КУпАП, що ускладнює системний аналіз і правозастосування, зокрема виникають проблеми ефективності заходів адміністративної відповідальності.

Необхідність урахування практики ЄСПЛ, яка фактично прирівнює адміністративні правопорушення до кримінальних у розумінні Конвенції з прав людини.

Відтак, основні проблеми зводяться до теоретичної нечіткості поняття, складності розмежування понять правопорушення та проступок, застарілості нормативної бази, практичних труднощів правозастосування.

В межах відповідного дослідження ставимо за мету здійснити теоретико-правовий аналіз категорії «адміністративне правопорушення» опираючись на основні характеристики (ознаки) та законодавче регулювання.

Виклад основного матеріалу. Чинне законодавство в Україні термін «адміністративне правопорушення (проступок)» трактує як протиправну, винну (умисну або необережну) дію чи бездіяльність, що посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено

адміністративну відповідальність (ст. 9 КУпАП), визначаючи суть відповідного поняття.

Законодавець регламентуючи положення щодо застосування адміністративно-деліктних норм визначив критерії, за якими розмежовуються вчинення адміністративного правопорушення умисно і вчинення адміністративного правопорушення з необережності (ст 10-11 КУпАП), а також описує діяння (склади), які визнаються адміністративними проступками (глав. 5-15А КУпАП). До критеріїв, що надають змогу кваліфікувати адміністративне правопорушення яке вчинено умисно належать: усвідомлення правопорушником протиправного характеру свого діяння (дії чи бездіяльності); шкідливі наслідки діяння, їх передбачення та бажання або свідоме допущення настання цих наслідків (ст. 10 КУпАП).

В свою чергу, критеріями кваліфікації вчинення адміністративного правопорушення з необережності виступають: передбачення правопорушником можливості настання шкідливих наслідків свого діяння (дії чи бездіяльності), але при цьому мало місце легковажний розрахунок на їх відвернення; не передбачення можливості настання шкідливих наслідків діяння при необхідності і можливості їх передбачення (ст. 11 КУпАП).

Законодавчо систематизовано та згруповано сфери суспільних відносин та галузі в межах яких визначено окремі склади адміністративних правопорушень: галузь охорони праці; сфера власності; галузь охорони природи; сфера промисловості та будівництва; сфера сільського господарства; сфера транспорту (в тому числі забезпечення безпеки дорожнього руху); галузь житлових прав громадян; галузь торгівлі; галузь стандартизації; сфера протидії корупції; військова сфера; сфера забезпечення громадського порядку; сфера дотримання порядку управління; виборча сфера (народне волевиявлення).

Аналізуючи зміст дефініції «адміністративне правопорушення», звернемося до теорії, яка описує дане правове явище з позиції його характеристик (ознак). Адміністративне правопорушення характеризується загально-правовими ознаками,

що відображають нормативну конструкцію цього терміну. До них відносяться:

Перше, наявність діяння (дія чи бездіяльність). Дія обумовлена активною поведінкою правопорушника, наприклад дрібне хуліганство (ст. 173), дрібна крадіжка (ст. 51), злісна непокора законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185), самоправне зайняття жилого приміщення (ст. 151), незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка (ст. 65). Бездіяльність характеризується пасивною поведінкою, зокрема невиконанням обов'язку чи законної вимоги, приклади невиконання вимог екологічної безпеки (ст. 91-1); недодержання державних стандартів (ст. 96); ухилення осіб від виконання рішень Антимонопольного комітету України (ст. 166⁴) і т.д;

Друге, суспільна шкідливість (суспільна небезпека). Поняття «шкода», «шкідливість», «суспільна шкода», «об'єктивна шкідливість діяння» є онтологічними категоріями і проявляються у емпіричному вимірі. Наявність шкоди встановлюється через опис діяння, що саме по собі вже є доказом шкідливості протиправного діяння;

Третє, протиправність діяння, яке завжди посягає на загальнообов'язкові правила, встановлені тим чи іншим нормативним актом. Протиправність також означає, що юридична норма забороняє конкретне діяння;

Четверте, винність, як прояв волі і свідомості особи, (правопорушення вчиняється умисно або з необережності) передбачає наявність у особи власного психічного ставлення до відповідного вчинку і його наслідків;

П'яте, адміністративна караність, яка полягає у тому, що протиправне, винне діяння буде визнане адміністративним проступком тільки тоді, коли за його вчинення законодавством передбачено адміністративну відповідальність (накладено адміністративні стягнення чи застосовано заходи впливу);

Шосте, об'єкт посягання, який визначено як діяння, що посягає на громадський порядок, власність, права, свободи громадян, на встановлений порядок управління [1, с. 484-485].

Особливої актуальності характеристика адміністративного правопорушення набуває в умовах розробки Проекту «Кодексу про адміністративні проступки (№ 11386 від 28.06.2024)», який вводить нову парадигму інтерпретації поняття «проступок» [2].

У проекті Кодексу про адміністративні проступки поняття «адміністративний проступок» виводиться як самостійна правова категорія, яка має відрізнятися від адміністративного правопорушення, закріпленого в чинному КУпАП. Відпо-

відне концептуального оновлення спрямоване на унормування діяння відповідного типу окремим кодифікованим актом із власним визначенням і структурою складу діяння.

Термін «проступок» у проекті вживається саме для того, щоб підкреслити відмінність від старого підходу КУпАП і виділити окрему категорію діянь, які передбачають виключно адміністративну підвідомчість, є менш серйозними за наслідками ніж кримінальні та потребують системного регулювання.

Проект Кодексу України про адміністративні проступки структурує загальну частину окремо від особливої та процедурної, а в загальній частині вводить категорію адміністративного проступку з чіткими ознаками і наслідками. Тому, одне з завдань – це чіткіше розмежувати адміністративні проступки від кримінальних та цивільних правопорушень.

Наразі розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності здійснюється за ступенем суспільної небезпечності вчинених дій [3]. Зокрема, при вчиненні крадіжки, кваліфікація за КУпАП (стаття 51), матиме місце у випадку, якщо розмір викраденого майна не перевищуватиме два неоподаткованих мінімумів. У іншому разі – матиме місце порушення кримінального провадження за ст. 185, 190-191 Кримінального кодексу України. Щодо хуліганства, то відповідне правопорушення вважатиметься дрібним та кваліфікуватиметься за статтею 173 КУпАП, якщо воно вчинено в один з таких способів: нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян, насильницьке вторгнення в громадські місця всупереч забороні певних осіб, покликаних слідкувати за порядком, безпідставне порушення спокою громадян телефонними дзвінками, лихослів'я по телефону, співання нецензурних пісень, розповідання вульгарних анекдотів групам людей, вигуки, свист під час демонстрації кінофільмів, гвалт, крики з хуліганських мотивів біля вікон громадян у нічний час, публічне справляння природних потреб у невідведених для цього місцях, поява у громадському місці в оголеному вигляді, самовільне без потреби зупинення комунального транспорту, нанесення непристойних малюнків на тротуари, стіни, паркани, двері чи вчинення написів нецензурного змісту, неправдиве повідомлення про смерть родичів, знайомих, якщо це не потягло тяжких наслідків, грубе порушення черг, яке супроводжується ображенням громадян та проявом неповаги до них, знищення або пошкодження з хуліганських мотивів якого-небудь майна у незначних розмірах, зривання афіш, плакатів, газет, оголошень зі стендів, умисна (з бешкетництва) швидка їзда на автомобілях та мотоциклах по калюжах поблизу тротуарів, зупинок, інших місць скупчення людей [4].

Проте, такий підхід по-суті заперечує практика Європейського Суду з прав людини. Так, в п. 21 рішення ЄСПЛ у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. та п. 39 рішення ЄСПЛ у справі «Лучанінова проти України» вказано, що КУпАП має кримінально-правовий характер [5], та, оскільки адміністративні стягнення мають профілактичну та каральну мету, ЄСПЛ прирівняв деліктне провадження до кримінального в цілях застосування Європейської Конвенції з прав людини [6]. Вірність такого підходу є очевидною стосовно правопорушень, склади яких також містяться у нормах Кримінального кодексу. Як приклад – це військові адміністративні правопорушення (гл. 13Б КУпАП) кваліфікація за якими відбувається у разі відсутності певних кваліфікуючих ознак кримінального військового правопорушення, таких як: воєнний стан, бойова обстановка, тяжкі наслідки, істотна шкода і т. д. При наявності цих ознак, наприклад вчинення військовим непокори в умовах воєнного стану (ч. 4 ст. 402 ККУ) порушується кримінальне провадження.

Адміністративне правопорушення характеризується також ознаками, що визначаються із змісту складу адміністративного правопорушення, які є описом діяння у законі, та знаходять своє відображення у елементах складу правопорушення (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона) [7, с. 24-25]. У навчальній літературі склад адміністративного правопорушення в основному розуміється як передбачена нормами адміністративного права сукупність ознак, за наявності яких протиправне діяння можна кваліфікувати як правопорушення; система обов'язкових об'єктивних і суб'єктивних елементів діяння, ознаки яких передбачені в диспозиціях норм законодавства, що встановлює адміністративну відповідальність [1, с. 489].

Об'єктом складу адміністративного правопорушення виступають суспільні відносини, на які спрямоване протиправне посягання. При цьому об'єкт адміністративного правопорушення необхідно відрізнити від предмета правопорушення, під яким розуміють конкретні об'єкти матеріального світу (речі), щодо яких учинено правопорушення. Наприклад, предметом адміністративного правопорушення по ст. 172⁵ КУпАП «Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків» виступають подарунки, якщо вартість таких подарунків не перевищує два прожиткових мінімуми для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, а сукупна вартість отриманих подарунків, від однієї особи протягом року, не перевищує чотирьох прожиткових мінімумів.

Традиційно об'єкти адміністративного правопорушення класифікують в залежності від рівня узагальнення та виділяють наступні:

– загальний об'єкт – всі суспільні відносини, що регулюються різними галузями права і охороняються адміністративними санкціями (гл. 5-15А КУпАП).

– родовий об'єкт – однорідні групи суспільних відносин, які в сукупності складають загальний об'єкт. Прикладами можуть виступати громадський порядок (гл. 14 КУпАП), власність (гл. 6 КУпАП), права і свободи громадян (гл. 5, 11 КУпАП), встановлений порядок управління (гл. 15 КУпАП), здоров'я (гл. 12, 13 КУпАП), честь і гідність людини тощо;

– видовий об'єкт – самостійний різновид родового об'єкта, що є відокремленою групою суспільних відносин, загальних для окремих правопорушень. На прикладі такого родового об'єкту, як власність – це приватна, комунальна та державна;

– безпосередній об'єкт – одне чи декілька суспільних відносин, яким спричиняється шкода правопорушенням. Наприклад, при перевищенні допустимих лімітів швидкості – стан безпеки на певній дорозі, при стрільбі з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї, в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку – встановлений порядок дозвільної системи Національної поліції, громадський спокій, і т. д.

Об'єктивну сторону складу адміністративного правопорушення складає система передбачених адміністративно-правовою нормою ознак, які характеризують зовнішню сторону проступку, зокрема:

– саме протиправне діяння – дія чи бездіяльність;

– шкідливі (суспільно-небезпечні) наслідки діяння;

– причинний зв'язок між протиправним діянням і шкідливими наслідками, що настали;

– час, місце, умови, способи та засоби вчинення правопорушення [1, с. 490]. Наприклад, при вчиненні правопорушень, що посягають на громадський порядок за ст. 173, 173³, 178 КУпАП кваліфікуючою ознакою буде громадське місце, по ст. 174 КУпАП засобами вчинення правопорушення виступатиме вогнепальна, холодна металевий, пневматична та травматична зброя, по ст. 124-126, 130 КУпАП – транспортні засоби.

Суб'єктами адміністративної відповідальності виступають фізичні та юридичні особи. Фізична особа як суб'єкт правопорушення повинна бути осудною особою, якій на момент вчинення адміністративного проступку виповнилося шістнадцять років.

Крім загальних характеристик суб'єкта адміністративного правопорушення (осудності та віку) виділяють і спеціальні, що обумовлені:

– специфікою трудової та службової діяльності: посадові (службові) особи; капітани кораблів; працівники підприємств торгівлі та громадського

харчування; водії; підприємці; військовослужбовці та працівники Національної поліції. До прикладу, особливістю адміністративної відповідальності посадових осіб є вчинення правопорушень при виконанні ними службових обов'язків (ст. 14 КУпАП) у різних сферах таких як, промисловості та будівництва, сільського господарства, протидії корупції, забезпечення громадського порядку та дотримання порядку управління, охорони здоров'я населення і т. д. Так, при недотриманні установлених правил у сфері охорони порядку управління – незаконне використання найменування та ознак належності до Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України (ч. 2 ст. 184³ КУпАП), самоуправство (ст. 186 КУпАП), перешкоджання уповноваженим особам податкових органів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування у проведенні перевірок (ст. 188²³ КУпАП); сфері забезпечення державного і громадського порядку – мобінг (цькування) працівника (ст. 173⁵ КУпАП), здійснення суб'єктом господарювання господарської діяльності без декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства у сфері пожежної безпеки (ст. 175² КУпАП); у сфері охорони природи – порушення правил використання земель (ст. 53 КУпАП), порушення вимог щодо охорони надр (ст. 57 КУпАП), незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур (ст. 65 КУпАП); у сфері здоров'я населення – порушення правил щодо карантину людей (ст. 44³ КУпАП), порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення (ст. 46¹ КУпАП);

– протиправною поведінкою в минулому: особи, які раніше притягалися до адміністративної відповідальності; перебували під адміністративним наглядом; хворі на наркоманію;

– перебуванням на спеціальному обліку у центрах комплектування: призовник; військовозобов'язаний; резервіст; особа, яка перебуває на військових зборах [1, с. 493]. Зокрема, за ч. 1 ст. 15 КУпАП військовослужбовці несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами: Дисциплінарний статут Збройних Сил України, Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України, Дисциплінарний статут служби цивільного захисту (Закон України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України»; Закон України «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту»; Закон України «Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України»). За окремими статтями КУпАП військовослужбовці притягуються до

адміністративної відповідальності на загальних умовах (застосовуються адміністративні стягнення за винятком громадських робіт, виправних робіт, адміністративного арешту). Зокрема, це відбувається при порушенні правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху, санітарних норм, правил полювання, рибальства та охорони рибних запасів, митних правил, вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією, порушення тиші в громадських місцях, неправомірне використання державного майна, незаконне зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, нежиття заходів щодо окремої ухвали суду, ухилення від виконання законних вимог прокурора, порушення законодавства про державну таємницю, порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію. У разі вчинення військових адміністративних правопорушень (гл. 13Б КУпАП) військовослужбовці притягуються до адміністративної відповідальності тільки за умов, якщо відповідне правопорушення не тягне за собою кримінальну відповідальність. Прикладом виступає те, що при кваліфікації правопорушення, враховуються саме кваліфікуючі ознаки такі як: тяжкі наслідки, істотна шкода, особливий період, бойова обстановка та інші. До військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів під час проходження зборів за вчинення військових адміністративних правопорушень, поряд із попередженням та штрафом, може бути застосовано особливий вид адміністративного стягнення – арешт з утриманням на гауптвахті строком до 15 діб (ст. 321 КУпАП). Однак цей вид стягнення заборонено застосовувати до жінок.

Суб'єктивну сторону адміністративного правопорушення складають ознаки, які характеризують психічне ставлення суб'єкта до вчиненого діяння та його наслідків, а саме: вина (у формі умислу або необережності) та мета.

Висновки. Суть теоретико-правових засад адміністративних правопорушень полягає у формуванні наукового розуміння відповідного явища як особливого виду правопорушень у системі адміністративного права та визначенні фундаментальних положень, на яких ґрунтується адміністративно-деліктне право.

Водночас Проект Кодексу про адміністративні проступки вводить нове трактування, що передбачає застосування замість старого «адміністративне правопорушення» поняття «адміністративний проступок» з чіткими ознаками і правовими наслідками.

Таким чином, теоретико-правові засади адміністративних правопорушень являють собою систему наукових знань та положень адміністративно-де-

ліктного законодавства, які пояснюють правові характеристики та склад адміністративного правопорушення як підстави адміністративної відповідальності.

Література

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
2. Проект Кодексу про адміністративні проступки. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44507> (дата звернення: 21.12.2024).
3. Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення. К. Ін Юре, 2007. 202 с.
4. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 10 "Про судову практику у справах про хуліганство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text> (дата звернення: 21.12.2024).
5. Рішення ЄСПЛ у справі «Надточій проти України» від 15.05.2008 р. (Заява №7460/03). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_404#Text (дата звернення: 21.12.2024).
6. Рішення ЄСПЛ у справі «Лучанінова проти України» від 09.06.2011 р. (Заява № 16347/02). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_788#Text (дата звернення: 21.12.2024).
7. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право). Навчальний посібник. К. Юрінком Інтер, 2008. 255 с.

Анотація

Тернушак М. М. Теоретико-правові засади адміністративних правопорушень: суть та характеристика. – Стаття.

У статті проведено дослідження теоретико-правових засад адміністративних правопорушень.

Стаття присвячена комплексному аналізу поняття, ознак, складу адміністративних правопорушень у системі адміністративно-деліктного права. Особлива увага приділяється елементам складу адміністративного правопорушення (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона), відмежуванню адміністративних правопорушень від кримінальних. Тематика статті спрямована на формування цілісного уявлення про адміністративно-деліктні правовідносини та теоретичні основи застосування норм адміністративного права на практиці.

Розкрито зміст теоретико-правових засад адміністративного правопорушення становить система наукових уявлень про його поняття, характеристики, склад, а також суб'єктів, принципи та функції адміністративної відповідальності, що забезпечує цілісне розуміння адміністративно-деліктних відносин.

Проаналізовано загально-правові характеристики (ознаки) адміністративного правопорушення, що впливають із законодавчого формулювання (ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення) відповідного поняття та характеристики, що визначаються змістом складу адміністративного правопорушення.

Досліджено внутрішню структуру адміністративного правопорушення як юридичної підстави адміністративної відповідальності. Проаналізовано зміст та значення основних елементів складу адміністративного правопорушення: об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта

та суб'єктивної сторони. Визначений їх взаємозв'язок і роль у процесі кваліфікації адміністративних правопорушень, а також у встановленні наявності чи відсутності складу правопорушення. Тому елементи складу адміністративного правопорушення є ключовими для правильного розуміння механізмів притягнення до адміністративної відповідальності та правової кваліфікації в цілому.

Констатовано, що Проект Кодексу про адміністративні проступки встановлює замість старого формулювання «адміністративне правопорушення» поняття «адміністративний проступок» з чіткими ознаками, з метою виділення окремої категорії діянь, які передбачають виключно адміністративну підвідомчість, менш серйозні за наслідками ніж кримінальні правопорушення та потребують системного регулювання.

Резюмовано, що практика Європейського Суду з прав людини ґрунтується на тому, що норми Кодексу України про адміністративні правопорушення мають кримінально-правовий характер, адже адміністративні стягнення переслідують як профілактичну так і каральну мету. Отже, Європейський Суд з прав людини прирівнює деліктне провадження до кримінального в цілях застосування положень Європейської Конвенції з прав людини у частині правових засобів захисту при розгляді справ про адміністративні проступки.

Ключові слова: адміністративні правопорушення, адміністративний проступок, адміністративна відповідальність, склад правопорушення, характеристики, деліктне провадження, КУпАП, Проект Кодексу про адміністративні проступки.

Summary

Ternushchak M. M. Theoretical and legal basis of administrative offences: essence and characteristics. – Article.

The article examines the theoretical and legal foundations of administrative offences.

It is devoted to a comprehensive analysis of the concept, characteristics and composition of administrative offences in the system of administrative tort law. Particular attention is paid to the elements of an administrative offence (object, objective side, subject, subjective side) and the distinction between administrative and criminal offences. The subject matter of the article is aimed at forming a comprehensive understanding of administrative tort legal relations and the theoretical foundations for the practical application of administrative law norms.

The content of the theoretical and legal foundations of an administrative offence is revealed by a system of scientific ideas about its concept, characteristics, composition, as well as the subjects, principles and functions of administrative responsibility, which provides a comprehensive understanding of administrative tort relations.

The general legal characteristics (features) of an administrative offence arising from the legislative formulation (Article 9 of the Code of Ukraine on Administrative Offences) of the relevant concept and characteristics determined by the content of the administrative offence are analysed.

The internal structure of an administrative offence as a legal basis for administrative liability is examined. The content and significance of the main elements of an administrative offence are analysed: the object, the objective side, the subject and the subjective side. Their interconnection and role in the process of qualifying

administrative offences, as well as in establishing the presence or absence of the composition of an offence, are determined. Therefore, the elements of the composition of an administrative offence are key to a correct understanding of the mechanisms of bringing to administrative responsibility and legal qualification in general.

It has been established that the Draft Code on Administrative Offences replaces the old term 'administrative offence' with the concept of 'administrative misdemeanour' with clear characteristics, in order to distinguish a separate category of acts that are subject exclusively to administrative jurisdiction, are less serious in their consequences than criminal offences, and require systematic regulation.

In summary, the practice of the European Court of Human Rights is based on the fact that the provisions of the Code of Ukraine on Administrative Offences are of a criminal law nature, since administrative penalties pursue both preventive and punitive objectives. Therefore, the European Court of Human Rights equates tort proceedings with criminal proceedings for the purposes of applying the provisions of the European Convention on Human Rights in terms of legal remedies in cases involving administrative offences.

Key words: administrative offences, administrative misconduct, administrative liability, elements of an offence, characteristics, tort proceedings, Code of Administrative Offences, Draft Code of Administrative Offences.

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 21.11.2025

Дата публікації: 31.12.2025